

LA RESTAURACIÓ BORBÒNICA (1875 – 1898)

ALFONS XII										REGÈNCIA DE MARIA CRISTINA																													
MINORIA D'EDAT D'ALFONS XIII																																							
1875	1876	1877	1878	1879	1880	1881	1882	1883	1884	1885	1886	1887	1888	1889	1890	1891	1892	1893	1894	1895	1896	1897	1898																
CONSERVADORS Cánovas					LIBERALS Sagasta					CONSERV. Cánovas					LIBERALS Sagasta					CONSERVADORS Cánovas					LIBERALS Sagasta					CONSERVADORS Cánovas					LIBERALS Sagasta				
GUERRA DELS DEU ANYS 1868 Pau de Zanjón					GUERRA D'UDOLFA					• Fundació del Centre Català Insurreccions • republicanes					• Llei d'associacions • Exposició Universal de Barcelona. Abolició de l'esclavitud. Fundació del Partido Catòlic Nacional					• Fundació de la Unió Catalanista • Bases de Manresa. Aranzel professionalista. Fundació de la Lliga Filipina					GUERRA DE CUBA I DE LES FILIPINES Grito de Baire Pau de París														
• Pronunciament de Martínez Campos • Arribada d'Alfons XII a Espanya					• Fundació del PSOE					Pacte d'El Pardo • Mort d'Alfons XII					Codi Civil • Sufragi universal masculí					• Fundació del Partido Revolucionari Cubano					• Fundació del PNB Autonomia cubana. Assassinat de Cánovas					Guerra hispano-nord-americana									
1a GUERRA CARLINA 1872					• Constitució. Institució Llibre de Ensenyanza. Supressió del règim foral a les Províncies Bascques																																		

2on BATXILLERAT
HISTÒRIA
INS CAN PUIG

Les eleccions durant la Restauració

Es confeccionen les llistes d'electors posant alguns noms reals entre un seguit de noms imaginaris i, sobretot, noms de difunts que en l'acte de la votació estan representats per empleats subalterns vestits amb roba de civils. L'autor d'aquestes línies ha vist moltes vegades com el seu pare, malgrat que era mort des de fa molts anys, anava a dipositar el seu vot a l'urna, per mitjà d'un escombriaire o d'un rastrejador de la policia vestit per a tal ocasió amb un tern prestat. Igualment, els membres de les oficines dels col·legis electorals acostumen a assistir a aquestes transmigracions d'ànimes dels seus parents propers. Així mateix, s'han vist llistes electorals en les quals a penes figurava la desena part de la xifra total d'electors i, tot i així, la major part dels noms inscrits pertanyien a persones mortes [...].

Perquè els lectors estrangers es puguin fer una petita idea del que passa, esmentarem el cas d'un general de brigada, candidat ministerial pel districte de Berga, que va obtenir més d'un milió i mig de vots, malgrat que el districte només tenia uns quants milers d'habitants. Els dos competidors disposaven de mitjans per a fer pujar els vots als col·legis electorals que els eren afectes, però la victòria fou per al més audaç. L'adversari del general va ser esclafat pel pes del milió i el vencedor es presentà molt seriós al Congrés, on, amb tota naturalitat, confirmaren l'elecció.

FONT: Valentí ALMIRALL. *España tal como es*. París, 1886.

a) Descriu el tipus de font i digueu de què tracta.

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0,25 punts) consistent en un text públic de caràcter polític que forma part del llibre de Valentí Almirall *España tal como es* publicat a París el 1886 (0,50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.

Cal que l'alumnat situï el text dins del període de la Restauració i del desenvolupament del catalanisme polític. (0,75 punts)

c) Descriu les pràctiques relacionades amb les eleccions a les quals es refereix la font.

L'alumnat hauria d'explicar els mecanismes de corrupció electoral que descriu Almirall al text, com ara fer votar persones mortes, prèvia inscripció al cens; l'ús d'altres persones per suplantar-les, i inflar el nombre de vots obtinguts fins a extrems absurds; també, com les corts acceptaven uns resultats manifestament falsos. (1 punt)

2. Expliqueu com funcionaven el sistema polític de la Restauració i les eleccions i compareu-los amb un sistema i unes eleccions veritablement democràtics.

Cal que l'alumnat expliqui el sistema de partits, el torn pacífic i els mecanismes de corrupció electoral –“encasillado”, tupinades i altres pràctiques fraudulentes– en les eleccions fins al 1898 (1,25 punts); i que compari aquest sistema i corrupció amb un sistema democràtic on no hi ha “torn” i on es respecta veritablement la voluntat popular, i les eleccions falsejades amb unes netes. (1,25 punts).

3. Expliqueu les forces d'oposició al sistema de la Restauració fins al 1898

Cal que l'alumnat expliqui l'oposició al sistema de la Restauració, destacant el paper dels carlins i la seva evolució després de la derrota en la Tercera Guerra, finalitzada el 1876; els primers regionalismes: català i basc; la importància del republicanisme, amb dos líders diferenciats, l'unionista i conservador Castelar i el federalista Pi i Margall (1,25 punts); l'obrerisme, que veié la fundació del PSOE el 1879 i de la UGT el 1888, socialistes, i la divisió dels anarquistes entre anarcosindicalistes i anarcoterroristes, que portaren a terme importants atemptats, entre ells el del mateix Cánovas del Castillo el 1897, així com les bombes del Liceu i del Corpus. (1,25 punts)

4. Expliqueu quins van ser els dos grans partits de la Restauració. Esmenteu-ne els líders, expliqueu-ne les diferències polítiques i, en general, com funcionava el sistema polític des de l'inici d'aquesta etapa fins al 1898.

Cal que l'alumnat expliqui els dos partits principals, conservador i liberal; els seus líders, Cánovas del Castillo y Sagasta; el primer amb més pes entre les classes altes i més preocupat per l'ordre públic, la protecció de l'Església i el conservadorisme en general, i el segon, entre les classes mitjanes i més preocupat per les llibertats individuals i per la separació entre l'Església i l'Estat(1,25 punts); cal que expliqui el sistema de torn pacífic, el falsejament del sistema electoral i les eleccions (1,25 punts)

Les eleccions durant la Restauració

FONT: Blanco y Negro (11 febrer 1893).

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una il·lustració o dibuix que conté un acudit, o com un acudit (0,25 punts), publicat en un periòdic o revista, Blanco y Negro, l'11 de febrer de 1893. (0,50 punts)

b) Digueu quin és el context històric de la font.

Cal que l'alumnat situï la font durant el període de la Restauració, en la seva primera etapa (1875-1898). (0,75 punts)

c) Comenteu el text següent que conté la font:

«Después de pasar muchos pésimos ratos, el Ministro encasilla a los candidatos.» Y arreglado “el asunto” del mejor modo, dice mirando al cielo: “¡Dios sobre todo!”.» A los Gobernadores dice severo: “Coacciones y chanchullos jamás tolero. »Los votos solamente quiero que valgan... Conque así, hagamos votos porque estos salgan”»

Cal que l'alumnat destaquï aspectes com el doble llenguatge contingut en la font quan diu “coacciones y chanchullos jamás tolero” i després afegeix “hagamos votos”, en el sentit de fabricar-ne fraudulentament; les ordres als governadors, o l'encasellament dels candidats. Tanmateix, no es demana a l'alumnat que expliqui aquí conceptes com l'“encasillado”, ja que la pregunta va referida a la font, es cenyeix a ella i no implica explicació del tema (1 punt).

Exercici 1

Manifest de Sandhurst

He rebut d'Espanya un gran nombre de felicitacions amb motiu del meu aniversari [...]. Tots els que m'han escrit mostren la mateixa convicció que només el restabliment de la monarquia constitucional pot posar fi a l'opressió, a la incertesa i a les cruels perturbacions que experimenta Espanya. [...] En virtut de l'espontània i solemne abdicació de la meva augusta mare, tan generosa com infortunada, jo sóc l'únic representant del dret monàrquic a Espanya. [...]

Òrfena ara la nació de tot dret públic i indefinidament privada de les seves llibertats, és natural que giri els ulls vers el dret constitucional acostumat i vers aquelles institucions lliures que el 1812 no li impediren defensar la seva independència, ni el 1840 acabar una altra acalorada guerra civil. Institucions a les quals deu, a més, molts anys de progrés constant, de prosperitat, de crèdit i encara d'alguna glòria [...].

FONT: Manifest signat per Alfons de Borbó, Sandhurst (Anglaterra), 1 de desembre de 1874. [Text traduït]

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) un text de caire polític conegut com “Manifest de Sandhurst” d'Alfons de Borbó datat l'1 de desembre de 1874. (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.

Cal que l'alumnat situï la font durant els inicis del període de la Restauració, en concret en relació amb el pronunciament del general Martínez Campos a Sagunt que anà seguit de l'arribada d'Alfons i proclamació com rei d'Alfons XII. (0'75 punts).

c) Expliqueu DUES de les idees que conté la font.

Cal que l'alumnat expliqui dues de les idees contingudes en el text, tals com la monarquia com a solució dels problemes per que travessa el país; l'autoproclamació d'Alfons com únic representant de la monarquia després de l'abdicació de la seva mare; la lloança de la mateixa monarquia que ha permès la lluita per la independència el 1812 i guanyar una guerra civil; i al progrés i al benestar que han portat les constitucions al país. (1 punt)

7) Expliqueu l'adveniment del règim de la Restauració, el paper d'Antonio Cánovas del Castillo, i DOS dels problemes que va haver d'encarar aquest mateix règim fins al 1899.

L'alumnat hauria d'explicar l'adveniment del Règim, el Manifest de Sandhurst, el paper de Cánovas com a gran organitzador (1'25 punts); i dos dels problemes que va haver d'acarar el règim d'entre el conflicte cubà, la Tercera Guerra carlina, el republicanisme i l'ascens de l'obrerisme i les seves reivindicacions